

Prædiken til Nytårsdag

Matt. 6, 5-13

O, Gud, som tiden vender
og styrer i din hånd,
vi folder vore hænder
og sukker ved din Ånd:
I Jesu Kristi navn
lad dette år os være
velsignet, dig til ære,
og vore sjæles gavn!

Noget af det sværeste i verden er at begynde. Det gælder uanset, om man skal skrive et brev, holde en tale, male sit plankeværk eller fælde træer. Man skal have rigtig begyndt, men hvordan? Det er noget med at få sig anbragt rigtigt for arbejdet, fundet de rigtige grejer og en god arbejdsstilling, fundet de rigtige ord, den helt rigtige vending. Det kan godt betale sig at bruge lidt tid på at få ordentlig begyndt. Hvis man følger en erfaren håndværker på pladsen om morgenen, så kan man godt stå og tænke: Kommer manden da aldrig i gang? Hvordan er det han drysser rundt for andres penge, den driver? Men håndværkeren tager sig tid til at begynde. "Godt begyndt er halvt fuldendt", og har han begyndt rigtigt, kan han arbejde uforstyrret og koncentreret meget længe. I dag begynder vi på et nyt år. Året 2012. Og

med året er det akkurat som med dagen eller brevet eller talen eller arbejdet. Man skal begynde på den rigtige måde. Man løber ikke bare i året, som en so løber i truget. Her kommer et helt nyt år til os, ubrugt og ukendt. Så har vi værsgo at begynde det rigtigt. Med Fadervor! At bede denne gamle enfoldige bøn er ikke kun at sige en remse. Det er helt bogstaveligt at bringe sig selv i stilling til at begynde. Det er at give sig tid til at begynde ligesom håndværkeren om morgenen. At bede Fadervor er lidt ligesom at gå ind et af de fortryllede billeder fra eventyrene: Man går ind gennem lærredet, og pludselig befinder man sig inde i billedets verden. Når man beder Fadervor, bliver man for et øjeblik stillet som Adam og Eva i Paradis, eller som Jesus selv overfor Gud. Alting kommer på rette plads. Og så kan man begynde.

Det skal jeg straks vise jer. Man behøver ikke være doktor i teologi. Man skal bare give sig lidt tid til at tænke over ordene. Læg nu for det første mærke til begyndelsen, de to første ord. "Fader vor". Sådan beder hver enkelt for sig selv. Vi siger ikke "min Fader", men "vor Fader". Med to små ord har vi dermed allerede sagt en hel bun-

ke. Ved at sige ”vor” og ikke ”min”, stiller vi os sammen med andre mennesker. Ikke over andre, ikke under andre, men side om side med andre, lige overfor Gud, som vi ikke kalder Gud, men ved det fortrolige Far! Så er vi i gang. Her står jeg mellem alle Guds andre børn og henvender mig nu til min og alles Fader. Hvor forskelligt er det ikke fra den form for meditation, som man bruger i danske virksomheder for at styrke medarbejdernes ydeevne. Hver medarbejder sidder i lotusstilling på en måtte, sammen med andre, men alene for sig selv og mediterer alene med sig selv. Mennesket alene for sig i hver sin osteklokke. I Fadervor begynder vi året og dagen med at [slet: at] hver for sig at sige: ”Fader, her er vi!” Ved at kalde Gud for [slet: for] Far bruger Jesus et af de mest fortrolige navne, vi har til at henvende sig til universets herre og skaber. Sådan vil Gud selv kendes. Lidt ligesom i det gamle Rusland, hvor russerne kærligt kaldte deres zar for ”Lillefar”. De gamle russiske bønder nærrede en urokkelig tro på, at hvis mølleren havde snydt ham på vægten, eller herremanden havde behandlet ham urimeligt, så kunne han altid gå til Lillefar, til zaren. For selvom han boede i sit fjerne, strålende slot langt borte i Skt. Petersborg eller Moskva, så ville Lillefar dog tage sig tid til at høre på ham. Sådan med Gud i Fadervor.

Nu er vi begyndt. Med to små ord har verden allerede fået form og retning. Vi er ikke dyr, der løber formålsløst rundt mellem hinanden. Her er vi overfor vores himmelske Fader. Og når det nu er på plads, så går bønnen videre. Læg mærke til det: Ikke med at

vi straks beder om en hel masse til os selv, men med at vi beder om noget angående Gud.

Fadervor rummer først tre bønner, der mest angår Gud, og først derefter fire bønner, som mest angår os selv. ”Helliget vorde dit navn”, er det første. Det betyder: Hjælp selv til, Fader, så du må være alfa og omega for os. Det første, det sidste og det vigtigste, alvor og mening for os. Så vi husker, at hjertets inderste længsler, hjertets dybeste uro ikke gælder det nyeste plets kud fra OBH, ikke 100 millioner i Lotto eller en Jamie Oliver-stegepande, men Gud. At mennesket ikke lever af brød alene, men af hvert ord, som udgår af Guds mund. Vi beder altså om, at Gud vil holde os fast hos sig selv, bevare uroen og længslen levende i os – den uro og længsel, som han selv er svaret på. Vi er skabt i Guds billede. Alt er ikke sagt om os ved et kik i et mikroskop eller en hjerne-scanner.

Herfra går det videre med den anden bøn ”Komme dit rige”. Vi beder her Gud om at låne os af sin egen Ånd, så vi kender ham i Jesus Kristus, som den, der tilgiver, som glæden, som lyset og håbet. Det kan vi ikke af os selv. Hvis det stod til os, ville det ende rent galt. Guds rige er ikke en politisk stat. Muslimer og jøder arbejder på at skabe den guddommelige stat på jorden, men det ender altid med at blive meget menneskeligt med skæggede præster, ensretning, apartheid, kønsadskillelse, tankekontrol og død. Lady Diana sagde engang, at hun håbede at hun kunne blive englændernes ”hjerter dame” eller hjertedronning, nu da hun ikke kunne blive deres dronning i almindelig for-

stand. Det er det, vi beder om: ”Gud, vær vores hjertekonge, byg dit rige i vore hjerter”.

Det siger også den næste bøn, bare tydeligere: ”Ske din vilje som i himlen, således også på jorden”. Med den bøn overgiver man sig sammen med alle andre helt til Gud: ”Ske ikke min, men din vilje. Se bort fra alt det i mig og i os, der kun vil os selv. Du som alene er god – hold fast i din vilje!” Det er en tillids erklæring: Ligesom et barn, der lader far og mor bestemme i klippefast tillid til, at de selvfølgelig vil barnet det godt, selvom der også skal ske ting, som det ikke vil. Det er en bøn: ”Gud, lær os at kende og forstå det, du vil. Giv os styrke til at acceptere og overkomme det, der ser ud til at være umuligt eller ubærligt eller uoverkommeligt”.

Herefter følger så de fire bønner, der mere direkte handler om os selv. Først: ”Giv os i dag vort daglige brød”. Det er ikke kun brød, dvs. mad på bordet, men alt, som Luther sagde: ”mad, drikke, klæder, sko, hus, gård, ager, kvæg, penge, ejendom, god ægtefælle, gode børn, godt tyende, retskaffen og tro øvrighed, godt styre, godt vejr, fred, sundhed, tugt og ære, gode venner, gode naboer og deslige”. Læg mærke til det: Alt det beder vi Gud give os, og vi beder om, at vi selv må modtage det som Guds gave: Livet som det er – ikke som vi kunne tænke os det, men som det kommer til os.

Næste bøn er: ”Forlad os vor skyld, som også vi forlader vore skyldnere”. Det er selve kernen i Jesu ord: At Gud for os vil forlade vore synder, dvs. vende ryggen til det, lade det være, lade det ligge. Skyld er ikke kun det, vi skylder at gøre. Det er også synden,

Redaktion

Sognepræst
Margrethe Dahlerup Koch
Høbrovej 3
6980 Tim
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

dvs. det i os, der fra morgen til aften siger ”mig, mig, mig først”. Det, der vil skille os fra hinanden og fra Gud. ”Forlad os det, Gud. Så vil vi på vores side ære dig ved også at se bort fra, forlade, tilgive det, som andre gør sig skyldige i overfor os”.

Den næste bøn bliver ofte overset, men den er meget vigtig: ”Led os ikke i fristelse”. Det betyder: ”Gud, lad os ikke fristes til at tro, at vi er uden dig i verden. Lad os ikke fristes til at blive kyniske og hårdhjertede eller til at hade, lad os ikke fristes til at nedgøre os selv til dyr. Lad os ikke falde for fristelsen til at fortvivle og tro, der ingen vej er for os”. For al den slags er netop fristelser. Det er ikke sandhed, men løgn, for-drejet og forvansket virkelighed. Jesus selv måtte kæmpe med det hele sin tid. Hvis man læser beretningerne, så er det som om alle magter falder over ham for at få ham til at tænke på sig selv, opgive sin tro på Faderen, nedjustere sine forventninger til sine medmennesker. Men han modstår. Det samme beder vi Gud give os styrke til.

Hermed er vi næsten ved den sidste bøn: ”Fri os fra det onde”. Den onde eller det onde. I virkeligheden er det måske bedst med ”den onde”, for det onde oplever vi aldrig som upersonligt, som et begreb. Vi møder ikke had som et begreb. Vi møder en, der er faldet for fristelsen til at hade. Vi møder ikke kynisme, kulde, hårdhjertethed eller ligegyldighed som begreb, men vi møder et menneske, som er faldet for fristelsen til at handle kynisk, koldt, hårdhjertet, ligegyldigt. Og vi kan selv så let, så let falde for fristelsen til at gøre det samme. Den onde eller det onde selv er en gåde, som vi kalder

Djævelen. Og den sidste bøn er: ”Gud, hjælp os til at holde os klar af ham! Vis os, at du har overvundet ham!”

Fadervor slutter så med at lade Gud beholde riget, magten og æren. Når komponisten Johann Sebastian Bach skulle nedfælde sin musik på noder, begyndte han altid med at skrive øverst på siden: ”Gud alene æren”. Hans musik var ikke kun skrevet til Guds ære. Det var også Gud, der skulle have æren for at Bach kunne skrive så vidunderlig musik. På den måde blev Bach selv vidunderligt fri for at sidde og pleje sin forfængelighed. Alle deltagere i ”X-faktor” burde i virkeligheden begynde med at skrive ”Gud alene æren” på bagvæggen. Det ville fri både dem og os for meget. Sådan slutter Fadervor: ”Gud alene æren. Amen”

Når man beder Fadervor, når man tager dens ord i munden og på den måde gør Jesu ord til sine egne – lidt ligesom man i forsamlingshuset tager festsangens ord i munden og gør dem til sine egne – når man gør det, så bliver man på en mærkelig måde et øjeblik stillet, som jeg sagde: som mennesket i Paradis, hver for sig, og dog tæt sammen overfor vores himmelske Fader. Med alle sine synder forladt og nu med hænderne fri til at tage fat på det, man nu skal. Det er ikke religion. Det er virkeligheden, som den virkelig er. Og hver gang vi beder, viser den virkelighed sig igen. Og jeg kan ikke komme i tanker om en bedre måde at begynde året på end med at bede Fadervor, så vi nu ser verden ret, virkeligheden virkeligt som Guds virkelighed, Guds skabning og gave. Godt Nytår.

Amen

Morten Rydal

Hem-Hindborg-Dølby

Salmer:

712, 719, 587, 791, 108